

20/05/2026

Δέκα νέα στοιχεία και μια Καλή Πρακτική στο Εθνικό Ευρετήριο Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς της Ελλάδας

/ [Παιδεία και Πολιτισμός](#)

Με την εγγραφή 10 νέων στοιχείων και μιας Καλής Πρακτικής εμπλουτίζεται το Εθνικό Ευρετήριο Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς της Ελλάδας. Το Υπουργείο Πολιτισμού, υλοποιώντας τη Σύμβαση της UNESCO (2003) από το 2006, έπειτα από συστηματική επεξεργασία της Διεύθυνσης Νεότερης Πολιτιστικής Κληρονομιάς και της αρμόδιας Εθνικής Επιστημονικής Επιτροπής επέλεξε τις νέες προσθήκες στο Εθνικό Ευρετήριο, το οποίο αριθμεί 174 στοιχεία.

Η Υπουργός Πολιτισμού Λίνα Μενδώνη δήλωσε: «Η Άυλη Πολιτιστική Κληρονομιά αποτελεί τη ζωντανή μνήμη και την ταυτότητα του λαού μας, μεταφέροντας από γενιά σε γενιά τις αξίες, τις τεχνικές και τις παραδόσεις που μας διαμορφώνουν. Με την ένταξη δέκα νέων στοιχείων και μίας Καλής Πρακτικής στο Εθνικό Ευρετήριο, επιβεβαιώνουμε τη δέσμευσή μας για τη διαφύλαξη και την ανάδειξη αυτού του ανεκτίμητου πλούτου. Κάθε νέα εγγραφή αναδεικνύει τη μοναδική πολυμορφία του λαϊκού μας πολιτισμού και τη δύναμη της ανθρώπινης δημιουργικότητας να προσαρμόζεται στο σήμερα χωρίς να αλλοιώνεται. Η προστασία των παραδόσεων είναι πράξη ευθύνης διασφαλίζοντας ότι οι πολύτιμες γνώσεις και οι κοινωνικές πρακτικές του παρελθόντος θα παραδοθούν αλώβητες στις επόμενες γενιές, αποτελώντας εφαλτήριο για τη νέα δημιουργία. Ενισχύοντας τους δεσμούς μας με την τοπική ιστορία, καθιστούμε την πολιτιστική μας κληρονομιά έναν ζωντανό και κοινόχρηστο πόρο, προσβάσιμο σε όλους».

Ακολουθούν τα δέκα νέα στοιχεία που εγγράφονται στο Εθνικό Ευρετήριο Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς της Ελλάδας και η ανάδειξη της Καλής Πρακτικής.

Της Μπάμπως η μέρα - Λιβαδιά Σερρών

Στις 8 Ιανουαρίου, ημέρα της Αγίας Δομνίκης, από νωρίς το πρωί, γυναίκες του χωριού (Λιβαδιά Σερρών) αποδίδουν τιμές στην «μπάμπω». Σήμερα, η μπάμπω είναι μια ηλικιωμένη γυναίκα (παλαιότερα ήταν η πρακτική μαμή του χωριού), προς τιμήν της οποίας τελείται μία σειρά τελετουργικών πράξεων (προσφορές, πλύσιμο των χεριών της από τις γυναίκες, παράθεση γεύματος). Η μπάμπω αποδέχεται τις τιμές και εύχεται ευγονία. Με τη συνοδεία της μπάμπως οι γυναίκες επισκέπτονται τα καφενεία του χωριού, όπου δέχονται κεράσματα. Οι άνδρες δεν έχουν ενεργό ρόλο στο έθιμο. Παραβρίσκονται ως θεατές (ενώ παλαιότερα η παρουσία τους ήταν απαγορευμένη). Το βράδυ ακολουθεί γλέντι.

Το Έθιμο του Καλού Καιρού, στην Αλαγονία Μεσσηνίας

Πρόκειται για την επιβίωση ενός παλαιού εθίμου του χωριού Αλαγονία Μεσσηνίας, με το οποίο γιορτάζεται το τέλος του καλοκαιριού (αποχαιρετισμός στον ζεστό καιρό) και γίνεται κάθε χρόνο στις 29 Αυγούστου (γιορτή της Αποτομής της κεφαλής του Τιμίου Προδρόμου, δηλαδή του Αϊ-Γιάννη του Πρόδρομου). Σε αυτή τη γιορτή αποτίθεται δίσκος με όλα τα φρούτα της εποχής και ο ιερέας αναπέμπει ευχή, ανάβει τη φωτιά ο γηραιότερος του χωριού, την ανακατεύει, πηδά πάνω από αυτήν πρώτος και μετά πηδούν όλοι, κυρίως τα παιδιά και αργότερα τρώνε ομαδικά νηστίσιμα φαγητά της εποχής (γίγαντες στο φούρνο, μπριάμ, σαλάτες κλπ.) και πίνουν τσίπουρο και κρασί. Αργότερα αρχίζουν το τραγούδι και η γιορτή κρατάει μέχρι πρωίας.

«Τ' Αϊ Γιαννιού»: Ο εορτασμός του Αγίου Ιωάννη του Προδρόμου, στη Λευκοπηγή Κοζάνης

Τα εθιμικά δρώμενα εορτασμού του Αγίου Ιωάννη του Προδρόμου, προστάτη της κοινότητας Λευκοπηγής, τελούνται κάθε χρόνο, συνδυάζοντας εκκλησιαστικές και κοσμικές τελετουργίες. Εκκινούν ανήμερα της εορτής, με την θεία λειτουργία και τον τελετουργικό χορό που λαμβάνει χώρα στον αύλειο χώρο του εορτάζοντος ναού. Συνεχίζουν με χορούς και τραγούδια στους δρόμους και τα σπίτια της κοινότητας κι ολοκληρώνονται, μετά την τέλεση του Εσπερινού, με κοινή τράπεζα και γλέντι στον Αϊ-Γιάννη, στο οποίο μετέχουν, με πρωταγωνιστές τα νεόνυμφα ζευγάρια, όλα τα μέλη της.

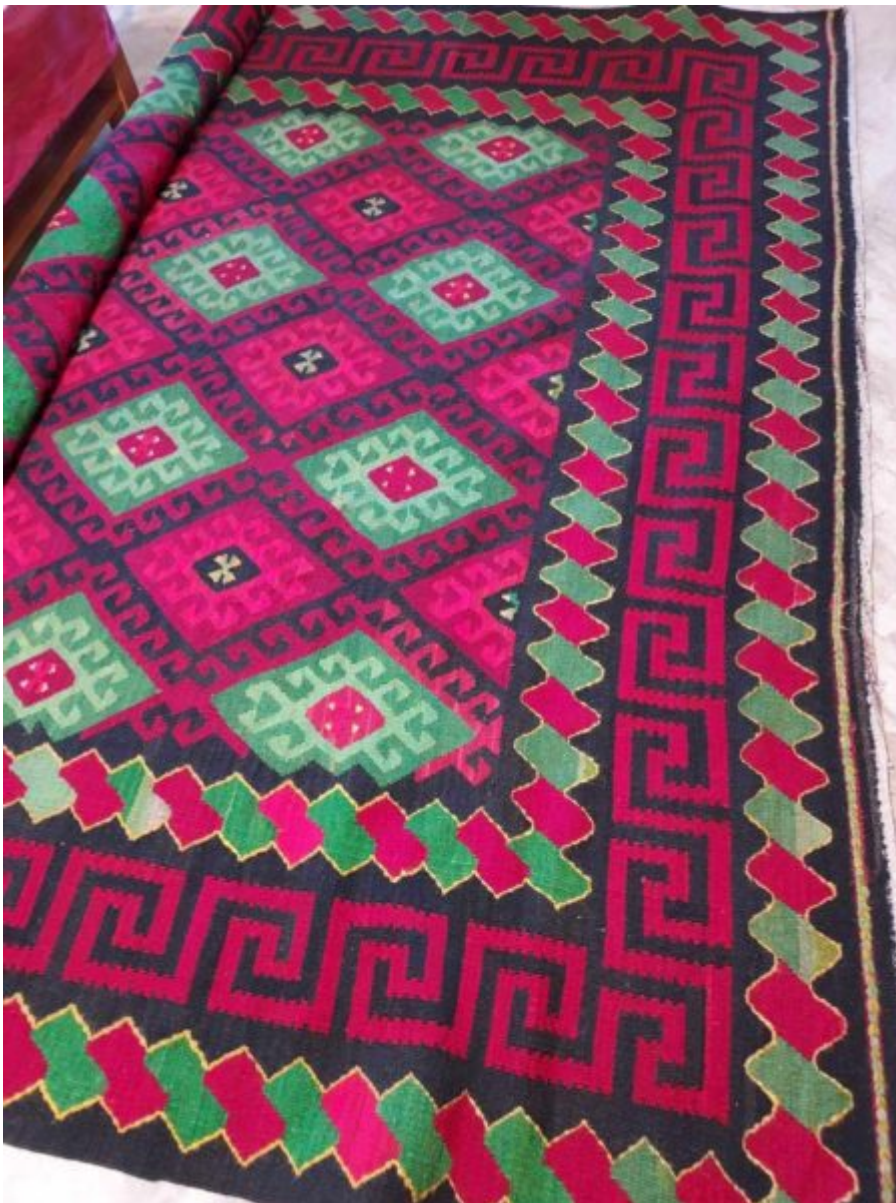
Καπετανία Σερίφου

Η «Καπετανία» είναι αποκριάτικο έθιμο της Σερίφου που ξεκινά την Κυριακή της Αποκριάς και συνεχίζεται μέχρι τα ξημερώματα της Καθαράς Δευτέρας. Δύο ομάδες νέων, οδηγούμενες από τον «Καπετάνιο» τους και συνοδευόμενες από οργανοπαίχτες και άλλους εορταστές, διατρέχουν τα χωριά του Βορειοανατολικού τμήματος του νησιού, χορεύουν, τραγουδούν και ανταλλάσσουν περιπαικτικά στιχάκια («κοτσάκια») στις πλατείες τους, συγκρούονται μεταξύ τους σε έναν «ψευτοπόλεμο» με σκοπό η μία να αποσπάσει τη σημαία της άλλης και καταλήγουν να γλεντούν μαζί. Ο εορτασμός περιλαμβάνει αποκριάτικα τραγούδια και παραδοσιακούς χορούς, στους οποίους συμμετέχουν κάτοικοι και επισκέπτες του νησιού.

Η τσακώνικη υφαντική σε όρθιο αργαλειό

Η Τσακώνικη Υφαντική αποτελεί μια ιδιαίτερη παραδοσιακή τέχνη δημιουργίας χειροποίητων ταπήτων διπλής όψης, που υφαίνονται από βαμβακερό στημόνι και μάλλινα νήματα αποκλειστικά με τα δάκτυλα σε όρθιο ξύλινο αργαλειό. Η τεχνική αυτή που διαμορφώθηκε στην Τσακωνιά τον 19ο αιώνα, επιτρέπει τη δημιουργία περίτεχνων σχεδίων χωρίς πέλος, καθιστώντας και τις δύο πλευρές του υφαντού πανομοιότυπες. Σήμερα, η τέχνη ασκείται στο Λεωνίδιο, τον Τυρό και τα Μέλανα, με το Αρχοντικό Τσούχλου να λειτουργεί ως σημείο βιωματικής μάθησης. Η γνώση μεταδίδεται προφορικά από παλαιότερες υφάντρες σε νεότερες, μετασηματίζοντας την τέχνη από οικοτεχνία σε ένα σύγχρονο εκπαιδευτικό και βιοποριστικό εργαλείο που διαφυλάσσει την τοπική ταυτότητα.

Η τέχνη της δαντέλας από αθάνατο, στην Κεφαλονιά

Η Αθανατοδαντέλα πλέκεται με κλωστή που παράγεται από το φυτό Αθάνατος (γνωστό και ως Αγαύη). Η εξαγωγή της κλωστής γίνεται από συγκεκριμένα φύλλα του φυτού, (τρίτη σειρά φύλλων, μετρώντας από το έδαφος). Κάθε φύλλο μουλιάζεται σε νερό για αρκετές ημέρες, μέχρι η σάρκα του να μαλακώσει, και στη συνέχεια υπόκειται σε ειδική και χρονοβόρα επεξεργασία. Οι πιο γερές κλωστές επιλέγονται προσεκτικά και ενώνονται ανά δύο με έναν απλό κόμπο, δημιουργώντας το κουβάρι που προορίζεται για το πλέξιμο. Ιδιαίτερη σημασία δίνεται στην επιλογή των σχεδίων, καθώς εξαρτώνται από αυτό που μπορεί να πλεχθεί λόγω της ανομοιογένειας της κλωστής.

Η Κούνια της Λαμπρής, στη Χώρα Κύθνου

Την Κυριακή του Πάσχα, στη Χώρα Κύθνου στήνεται σε κάποια μεγάλη πλατεία, από νέους και μέλη του Πολιτιστικού Συλλόγου Χώρας, η κούνια, ανθοστολισμένη, για αγόρια και κορίτσια. Τη δεύτερη ημέρα του Πάσχα, με τη συνοδεία τοπικών μουσικών οργάνων -βιολιού και λαγούτου- μέλη του Πολιτιστικού Συλλόγου ντυμένα με παραδοσιακές φορεσιές κουνιούνται σε ζευγάρια και ταυτόχρονα τραγουδούν τα τραγούδια της Κούνιας. Στη συνέχεια, κουνιούνται ζευγάρια από τους παρευρισκόμενους. Παλαιότερα το λίκνισμα-κούνημα, που στην τοπική διάλεκτο λέγεται «μαμούνι», ήταν τρόπος επικοινωνίας-γνωριμίας μεταξύ νέων αντρών και γυναικών και δέσμευε σε γάμο το ζευγάρι. Ακολουθεί γλέντι με παραδοσιακούς θερμιώτικους χορούς με τη συμμετοχή όλων των παρευρισκομένων.

Λευκαδίτικα Υφαντά ή Λευκαδίτικη Υφαντική Τέχνη

Η Λευκαδίτικη Υφαντική Τέχνη δίνει προϊόντα ένδυσης και ένδυσης σπιτιού που γίνονται εξ ολοκλήρου στον αργαλειό. Οι αργαλειοί της Λευκάδας είναι στενοί και ανάμεσα στις τεχνικές που ξεχωρίζουν, ιδίως για τα παλιότερα υφαντά, είναι και το κέντημα στον αργαλειό που γίνεται με το χέρι και πολύ λιγότερη ύφανση με σάϊτα. Έχουμε υφαντά που γίνονται με μάλλινα υφάδια και προορίζονται για την ένδυση σπιτιού, όπως καρπέτες, απλάδια, μαντανίες, πάντες και στρωσίδια και μάλλινα υφαντά που γίνονται αποκλειστικά για τη δημιουργία ρούχων (κοντέσια). Στον αργαλειό επίσης υφαίνονται λινά υφάσματα που χρησιμοποιούνται για σεντόνια, πετσέτες, πάντες, αλλά και για πουκάμισα γυναικεία ή αντρικά.

Λαϊκά παραμύθια του Αρχάγγελου Ρόδου

Πολλοί/πολλές κάτοικοι της κοινότητας Αρχαγγέλου στη Ρόδο συνεχίζουν μέχρι σήμερα να αφηγούνται λαϊκά παραμύθια στο τοπικό γλωσσικό ιδίωμα και πιο συγκεκριμένα, παραμύθια με ζώα, μαγικά, θρησκευτικά ή αιτιολογικά παραμύθια και νουβέλες, που αντλούν τα θέματά τους από παραδόσεις, θρύλους και ευτράπελα περιστατικά. Χάρη στην αγάπη των μεγαλύτερων γενεών της κοινότητας για την αφήγηση και τη μετάδοση των παραμυθιών στη νεότερη γενιά, αυτή η πολιτιστική κληρονομιά του Αρχάγγελου Ρόδου παραμένει ζωντανή. Διαφορετικά αφηγηματικά είδη συναντώνται σε διηγήσεις ομάδων μεγαλύτερων, αλλά και νεότερων μελών της κοινότητας. Ενθαρρυντικό, αλλά και ενδεικτικό, είναι το γεγονός πως και τα παιδιά αφηγούνται παραμύθια, όταν τους δοθεί η ευκαιρία είτε μεταξύ τους σε μια παρέα είτε ως μέρος της εκπαιδευτικής διαδικασίας είτε σε άλλες αφορμές κοινωνικής συναναστροφής.

Τυρί Τρίμμα Κύθνου

Το τυρί τρίμμα είναι το πιο χαρακτηριστικό είδος τυριού της Κύθνου, γνωστό από την αρχαιότητα ως «Κύθνιος τυρός». Συνδέεται με την ιστορία, αλλά και την παραγωγική ταυτότητα του νησιού, καθώς το τυρί αποτελεί διαχρονικά βασικό τοπικό προϊόν. Για την παρασκευή του χρησιμοποιείται πρόβειο και κατσικίσιο γάλα, το οποίο δεν βράζει, αλλά πήζει με πυτιά και αλατίζεται, μία πρακτική τυροκόμησης που παραμένει ζωντανή ως σήμερα. Είναι λευκό, μαλακό και υπόξινο στη γεύση και καταναλώνεται κατά τη διάρκεια του φαγητού, ενώ αξιοποιείται και σε πολλές συνταγές όπως για πίτες ή για τα θερμιώτικα σφουγγάτα.

Πολιτισμικό Σχολειό (Καλή Πρακτική)

Το Πολιτισμικό Σχολειό ιδρύθηκε το 2017 από τους εκπαιδευτικούς (ΠΕ70) Δημήτρη Λιανοστάθη και Ιωάννα Χαλεπά. Λειτουργεί επί 6 συναπτά έτη. Βρίσκεται στη Χαλκίδα και στεγάζεται στις εγκαταστάσεις του Συλλόγου Ελληνικής Πολιτιστικής Παράδοσης Χαλκίδας «Το Αλωνάκι». Πρόκειται για ένα μη τυπικό περιβάλλον μάθησης, απευθυνόμενο σε μαθητές/τριες σχολικής ηλικίας. Η δράση του διαρκεί τρεις εβδομάδες, κάθε Ιούλιο, και υποδέχεται συνολικά 35-40 μαθητές/τριες. Αξιοποιώντας στοιχεία πολιτισμού και παράδοσης καθώς και νέες τεχνολογίες, προσφέρει ευρύ φάσμα παιδαγωγικών αντικειμένων, όπως λαϊκά παραμύθια, κατασκευή μουσικών οργάνων από ανακυκλώσιμα υλικά, μουσικοκινητική αγωγή, εργαστήρι κινούμενης εικόνας, δημιουργία Podcast, θεατρικούς αυτοσχεδιασμούς, δημιουργική γραφή, κατασκευή επιτραπέζιων παιχνιδιών, αθλητικές δραστηριότητες, γνωριμία με παραδοσιακά ενδύματα διαφόρων λαών, χειροτεχνίες, σύγχρονη τέχνη και μαγειρική μέσω των οποίων δηλώνεται εμπράκτως, η αμφίδρομη σχέση πολιτισμού και εκπαίδευσης.

